

Bedrijfs- economische kencijfers

b&u- en gww-bedrijven 2020

eib

Economisch Instituut
voor de Bouw

Het auteursrecht voor de inhoud berust geheel bij de Stichting Economisch Instituut voor de Bouw. Overnemen van de inhoud (of delen daarvan) is uitsluitend toegestaan met schriftelijke toestemming van het EIB. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen en dergelijke, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

Augustus 2022

Bedrijfs- economische kencijfers

b&u- en gww-bedrijven 2020

Nylas Visser

Inhoudsopgave

Conclusies op hoofdlijnen	7
1 Hoofdaannemers b&u	9
1.1 Ontwikkelingen in de omzet	9
1.2 Ontwikkelingen in de bedrijfseconomische kerncijfers b&u	10
2 Hoofdaannemers gww	13
2.1 Ontwikkelingen in de omzet	13
2.2 Ontwikkelingen in de bedrijfseconomische kerncijfers	15
Onderzoeksverantwoording	17
Begrippen en formules	18

Conclusies op hoofdlijnen

In dit rapport worden de bedrijfseconomische ontwikkelingen in 2020 weergegeven bij bedrijven in de burgerlijke en utiliteitsbouw (b&u) en bedrijven in de grond-, water- en wegebouw (gww), die voornamelijk als hoofdaannemer of bouwondernemer werkzaam zijn.

In 2020 is de bedrijfseconomische situatie van hoofdaannemers over het algemeen weer verbeterd, ondanks de coronacrisis. De omzet bij de hoofdaannemers in de b&u is ten opzichte van de vorige meting met ruim 4% gestegen. De winstmarge is in 2020 sterk gestegen en komt uit op 5,9% van de omzet. Het omzetaandeel dat werd verkregen met onderhoud aan woningen steeg met drie procentpunt ten opzichte van 2019.

In de gww zijn de totale omzet en de gemiddelde winstmarge ook gestegen. De gemiddelde winstmarge kwam in 2020 uit op 4,8%. Deze stijging komt vooral voor rekening van het klein- en middenbedrijf. De wegebouw was de belangrijkste marktsector binnen de gww in 2020, kabel- en buizenwerk is als sector het hardst gestegen. Ruim 80% van de omzet werd behaald met nieuwbouw- en herstelprojecten.

1 Hoofdaannemers b&u

Dit hoofdstuk gaat in op belangrijke bedrijfseconomische ontwikkelingen bij b&u-hoofdaannemers in 2020. Hierbij komen ontwikkelingen in omzet en bedrijfseconomische kencijfers aan bod.

1.1 Ontwikkelingen in de omzet

Omzet in 2020 gestegen

B&u-hoofdaannemers boekten in 2020 een totale omzet van ruim € 27 miljard (zie tabel 1.1). In vergelijking met 2019 is de totale omzet met bijna € 1,1 miljard ofwel ruim 4% gestegen. Daarmee zette de omzetgroei ondanks de problematiek rondom corona ook in 2020 door.

Tabel 1.1 Verdeling van de omzet van b&u-hoofdaannemers, lopende prijzen, 2019-2020 (mln euro)

	Omzet uit bouwbedrijf		Omzet uit nevenactiviteit	Totale omzet
	Binnenland	Buitenland ¹		
2019	25.600	120	237	25.957
2020	26.711	237	82	27.030

1 Omzet van in Nederland gevestigde werkmaatschappijen met Nederland als voornaamste werkgebied

Bron: EIB

Omzetaandeel nieuwbouw woningen gestegen

Het totale aandeel van omzet uit nieuwbouw daalde ten opzichte van 2019 met ongeveer drie procentpunt en kwam uit op 70% (zie tabel 1.2). Het grootste aandeel in de nieuwbouw was dat van woningen. Deze steeg ten opzichte van 2019 met één procentpunt tot 46%. De nieuwbouw van gebouwen daalde met vier procentpunt. Het aandeel onderhoud van woningen steeg met drie procentpunt, terwijl het onderhoud van gebouwen in dezelfde mate daalde.

Woningcorporaties in belang gestegen

Overige opdrachtgevers waren in 2020 met 26% de belangrijkste opdrachtgevers voor de totale b&u. Onder deze noemer valt onder andere bouw voor eigen rekening. Woningcorporaties (24%) en bedrijven (22%) hadden een bijna even groot belang in de omzet. Bij het grootbedrijf steeg het omzetaandeel van (onder andere) bouwen voor eigen rekening met 18 procentpunt. Het omzetaandeel afkomstig van bedrijven daalde juist met 14 procentpunt. Bij het middenbedrijf zijn bedrijven de grootste opdrachtgever. Particulieren werden in aandeel nog belangrijker voor het kleinbedrijf; 45% van de omzet kwam van deze opdrachtgevers.

Bouwteams belangrijkste wijze van opdrachtverzekrijging

Bijna een kwart van het omzetaandeel is in 2020 verkregen door bouwteam-opdrachten. Dit is een lichte stijging ten opzichte van 2019. Een andere verschuiving ten opzichte van 2019 is het afgenomen belang van openbare aanbestedingen, die ten gunste van bijvoorbeeld onderhandse aanbestedingen kwam. Ook waren er minder opdrachten verkregen door enkelvoudige uitnodiging. Het aandeel uit klantenwerk steeg tot bijna een kwart bij het kleinbedrijf. Het midden- en grootbedrijf kreeg het grootste omzetaandeel uit bouwteam-opdrachten.

Tabel 1.2 Verdeling van de binnenlandse omzet van b&u-hoofdaannemers, per grootteklasse in arbeidsjaren, 2019-2020

	< 21		21-100		> 100		Totaal	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Marktsectoren in %								
Nieuwbouw woningen	33	31	45	51	50	49	45	46
Nieuwbouw gebouwen	17	16	30	19	30	33	28	24
Nieuwbouw totaal	50	47	75	70	80	82	73	70
Onderhoud woningen	25	36	10	12	7	9	12	15
Onderhoud gebouwen	23	14	13	15	12	4	14	11
Onderhoud totaal	48	50	23	27	19	13	26	26
Overige activiteiten	3	3	2	3	1	5	2	4
Opdrachtgevers in %								
Overheid ¹	3	3	8	10	12	9	10	9
Woningcorporaties	10	3	11	15	21	31	18	24
Bedrijven	26	23	37	28	32	18	33	22
Hoofdaannemers	12	12	9	9	12	11	11	10
Particulieren	35	45	12	17	13	3	13	10
Overige ²	14	14	23	22	10	28	14	26
Wijze van opdrachtverzekrijging in %								
Aanbesteding								
- openbaar	4	2	13	14	27	18	17	13
- onderhands	23	22	18	22	11	22	16	22
Enkelvoudige uitnodiging	20	21	17	13	10	5	15	11
Klantenwerk	21	24	10	10	4	4	10	11
Eigen risicobouw	8	8	14	12	13	15	13	12
Bouwteam	16	16	22	24	24	29	22	24
Turnkey	1	1	2	3	2	6	2	3
Overige wijze	7	6	4	2	8	1	6	3

¹ Onder overheid is begrepen rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en overige publiekrechtelijke lichamen

² Inclusief bouw voor eigen risico

Bron: EIB

1.2 Ontwikkelingen in de bedrijfseconomische kerncijfers b&u

De kerncijfers in tabel 1.3 geven inzicht in financiële verhoudingen van b&u-hoofdaannemers aan het eind van het boekjaar (31 december) en maken zo een vergelijking tussen perioden en bedrijven in verschillende grootteklassen mogelijk.

Winstmarge grootbedrijf sterk gestegen

Over de gehele b&u bedroeg de winstmarge in 2020 5,9%. Dit is een aanzienlijke stijging van 1,6 procentpunt ten opzichte van 2019. Bij alle grootteklassen was er sprake van een daling van de verbruikskosten. De marge steeg het hardst bij het grootbedrijf; het resultaat voor belasting (als percentage van de omzet) steeg van 3,6% in 2019 naar bijna 6,2% in 2020. De winstmarge bij het middenbedrijf steeg met 0,8 procentpunt naar 5,6%. Bij het kleinbedrijf steeg de winstmarge met 1,5 procentpunt naar 5,9%.

Groter aandeel winstmakende b&u-bedrijven

Het percentage b&u-hoofdaannemers dat er in 2020 in slaagde winst te maken steeg ten opzichte van 2019 met vier procentpunt naar 87%. Bij het kleinbedrijf steeg het percentage winstmakers van 73% naar 76%. Bij het middenbedrijf bleef het percentage nagenoeg gelijk op 95%, bij het grootbedrijf steeg het aandeel winstmakers naar 94%.

Toegevoegde waarde per werkende hoger

De toegevoegde waarde per werkende is ten opzichte van 2019 met € 9.000 gestegen naar € 99.000. De grootste stijging vond plaats bij het grootbedrijf. Daar steeg de toegevoegde waarde per werkende met € 27.000 naar € 125.000, terwijl de bruto omzet per werkende met € 85.000 steeg. Bij het klein- en middenbedrijf was er sprake van een daling van de omzet per werkende en een lichte stijging van de toegevoegde waarde per werkende. Deze verschillende ontwikkelingen kunnen samenhangen met een lager verbruik bij deze hoofdaannemers als gevolg van minder externe inhuur/onderaanneming. De loonkosten per werkende zijn met € 1.000 gestegen tot € 65.000. Het aandeel direct werkenden is met vijf procentpunt gestegen naar 65%.

Liquiditeit en solvabiliteit gemiddeld genomen verbeterd

De liquiditeit, de mate waarin b&u-hoofdaannemers direct opeisbare schulden kunnen betalen, is in 2020 verbeterd ten opzichte van 2019. Voor de totale b&u waren de quick ratio en de current ratio respectievelijk 157% en 178%. De ratio's bleven hiermee ruim boven de norm van 100%. Ook de solvabiliteit is verbeterd; in 2020 daalde het aandeel schulden in het totaal vermogen tot 57% (dit was in 2019 63%). De liquiditeit en solvabiliteit zijn ook binnen de afzonderlijke grootteklassen verbeterd. Wel zijn de quick- en current ratio's bij het grootbedrijf relatief minder hoog dan bij het kleinbedrijf.

Debiteurentermijn verbeterd

De debiteuren- en crediteurentermijn, de termijnen waarop opdrachtgevers en b&u-hoofdaannemers zelf facturen betalen, zijn ten opzichte van 2019 gedaald. Hierbij kwam de debiteurentermijn uit op 25 dagen, acht dagen minder dan 2019. De crediteurentermijn daalde met zes dagen tot 33 dagen.

B&u-bedrijven hebben in 2020 efficiënter gebruik gemaakt van het beschikbare vermogen; de omlooptijd van het vermogen is met zes dagen afgenomen tot 107 dagen. Bij het grootbedrijf nam de omlooptijd van het vermogen als enige grootteklasse toe met acht dagen, bij het midden- en kleinbedrijf was de omlooptijd in 2020 juist korter dan in 2019.

Het netto vermogensbeslag laat de termijn zien waarop, per saldo, geïnvesteerd vermogen in onderhanden werk vastligt. Het netto vermogensbeslag was in 2020 11 dagen, een daling van twee dagen ten opzichte van 2019. Het netto vermogensbeslag steeg bij het grootbedrijf met vier dagen tot 14 dagen, bij het klein- en middenbedrijf daalde deze juist met respectievelijk acht en zes dagen. Het netto vermogensbeslag is al een aantal jaren relatief laag. Dit komt doordat een groter deel van het vermogen gefinancierd wordt door (voor-)uitbetaling van gedeelten van de aanneemsom door opdrachtgevers. Per saldo ligt er dan relatief minder vermogen in voorraden en onderhanden werk vast.

Winstgevendheid verbeterd

De winstgevendheid van b&u-hoofdaannemers, uitgedrukt in de rentabiliteit van het totaal vermogen (RTV) en eigen vermogen (REV), steeg in 2020 naar respectievelijk 20,6% en 46,0%. Ook in de afzonderlijke grootteklassen stegen zowel de REV als de RTV. Deze stijgingen zijn toe te schrijven aan de sterk verbeterde winstmarge.

Tabel 1.3 Bedrijfseconomische kencijfers van b&u-hoofdaannemers, per grootteklasse in arbeidsjaren, 2019-2020

	< 21		21-100		> 100		Totaal	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Kostenstructuur in % van de omzet								
Verbruik	71,0	67,9	79,3	76,4	79,0	78,6	77,6	75,6
Arbeid	16,6	18,1	11,6	13,1	12,2	11,4	12,8	13,4
- Directe loonkosten							7,7	8,6
- Indirecte loonkosten							5,1	4,8
Overig	8,0	8,1	4,2	5,0	5,2	3,8	5,5	5,2
- Afschrijvingen	1,5	2,1	0,8	0,7	0,5	0,6	0,8	0,9
- Rentekosten	0,2	0,5	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
- Overige kosten n.e.g.	6,4 ¹	5,5 ¹	3,5 ¹	4,2 ¹	4,6 ¹	3,0 ¹	4,5	4,1
Diverse baten en lasten							-0,1	-0,1
Resultaat voor belasting ²	4,4	5,9	4,8	5,6	3,6	6,2	4,3	5,9
Kencijfers per werkende x € 1.000								
Bruto omzet	344	308	530	487	597	683	498	488
Toegevoegde waarde	78	82	92	95	98	125	90	99
Loonkosten	57	56	62	64	73	78	64	65
Toegevoegde waarde per direct werkende	105	106	166	156	191	211	151	152
Toegevoegde waarde per € 100 direct loon	189	201	247	248	269	261	236	238
Arbeidsinkomenquote (%)	73	68	67	67	74	62	71	66
% direct werkenden	75	78	55	61	51	59	60	65
Financiële kencijfers								
<i>Liquiditeit in %</i>								
Quick ratio	150	187	141	157	131	148	139	157
Current ratio	171	208	163	177	148	168	159	178
<i>Solvabiliteit</i>								
% schulden in totaal vermogen	65	55	61	54	66	59	63	57
Ratio schulden-eigen vermogen	186	122	156	117	194	144	173	131
<i>Vermogensbeheer in dagen</i>								
Omlooptijd vermogen	129	117	109	94	110	118	113	107
Debiteurentermijn	32	24	30	23	32	30	31	25
Crediteurentermijn	42	36	37	29	41	37	39	33
Nettovermogensbeslag	17	9	14	8	10	14	13	11
<i>Rentabiliteit in %</i>								
Rentabiliteit totaal vermogen	13,0	20,2	16,5	21,9	12,2	19,5	14,3	20,6
Rentabiliteit eigen vermogen	35,6	41,4	41,1	47,2	33,4	47,0	37,4	46,0

1 Inclusief diverse baten en lasten

2 Indien van toepassing is op het resultaat een ondernemersloon van € 45.000 in mindering gebracht

Bron: EIB

2 Hoofdaannemers gww

Dit hoofdstuk gaat in op belangrijke bedrijfseconomische ontwikkelingen bij gww-hoofdaannemers in 2020. Ook komen hier achtereenvolgens de ontwikkelingen in omzet en bedrijfseconomische kencijfers aan bod.

2.1 Ontwikkelingen in de omzet

Omzet in 2020 gestegen

Gww-hoofdaannemers boekten in 2020 een totale omzet van ruim € 9,3 miljard (zie tabel 2.1). In vergelijking met 2019 is de totale omzet met ongeveer 4,4% gestegen.

Tabel 2.1 Verdeling van de omzet van gww-hoofdaannemers, lopende prijzen, 2019-2020 (mln euro)

	Omzet uit bouwbedrijf		Omzet uit nevenactiviteit	Totale omzet
	Binnenland	Buitenland ¹		
2019	8.146	214	564	8.924
2020	8.715	102	499	9.315

Bron: EIB

Veranderingen in de samenstelling van de omzet

Tabel 2.2 laat de verdeling van de omzet zien naar marktsector, activiteit, opdrachtgevers, wijze van opdrachtverzekrijging en contractvorm. Resultaten moeten met enige voorzichtigheid worden beoordeeld. De respons varieert tussen de verschillende type gww-bedrijven en varieert daarnaast binnen de type bedrijven van jaar tot jaar. Hierdoor kunnen er responseffecten optreden.

Het grootste deel van de omzet onder gww-hoofdaannemers werd in 2020 behaald met nieuwbouw- en herstelactiviteiten; ruim 80% van de omzet werd behaald met dit type projecten. Ten opzichte van 2019 is er sprake van een verschuiving van onderhoud naar nieuwbouw en herstel.

De meeste omzet werd in 2020 behaald in de marktsector wegenbouw (54%). Ruim 20% van de omzet werd behaald in de civiele betonbouw. Wel daalde het aandeel met 10 procentpunt, ten gunste van het aandeel van de omzet dat werd behaald in de ondergrondse infra. Hier steeg het omzetaandeel ruim 15 procentpunt naar 19%. Deze verschuivingen kunnen deels liggen aan de type gww-bedrijven dat heeft gereageerd.

De verschillende overheden waren in 2020 de belangrijkste opdrachtgevers binnen de gww, maar het omzetaandeel daalde van 44% in 2019 naar 39% in 2020. Deze daling is ten gunste gekomen van de omzetaandelen van opdrachten verkregen van hoofdaannemers en bedrijven. Bij de verdeling naar wijze van opdrachtverzekrijging kwam de grootste fractie voor rekening van de openbare aanbesteding.

Het aandeel van RAW contractvormen in de omzet steeg aanzienlijk ten opzichte van 2019. Bijna 40% van het omzetaandeel is behaald met RAW-projecten. Het aandeel Engineering en Construct is daarentegen met 11 procentpunt gedaald. Ook deze verschuivingen kunnen deels komen door het type gww-bedrijf dat heeft gereageerd.

Tabel 2.2 Verdeling van de binnenlandse omzet van gww-hoofdaannemers, per grootteklasse in arbeidsjaren, 2019-2020

	< 21		21-100		> 100		Totaal	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Marktsectoren in %								
Wegenbouw	67	50	54	56	59	54	61	54
Kabels en buizen	3	15	11	30	0	13	3	19
Civiele beton	16	29	21	4	41	29	31	21
Kust en oever	3	0	0	4	0	2	0	2
Baggerwerk	0	2	7	0	0	0	2	1
Landinrichting	0	0	1	0	0	0	0	0
Overige activiteiten	10	4	5	6	0	2	2	3
Activiteiten in %								
Nieuwbouw en herstel	69	71	59	74	93	93	78	82
Onderhoud	31	29	41	26	7	7	22	18
Opdrachtgevers in %								
Overheid ¹	25	21	45	35	53	51	44	39
Bedrijven	12	6	21	10	25	39	21	24
Particulieren	4	9	1	1	3	1	3	3
Hoofdaannemers	55	59	29	43	3	8	22	30
Overige	3	5	5	11	17	1	10	4
Wijze van opdrachtverrijging in %								
Aanbesteding								
- openbaar	15	5	39	43	80	59	58	49
- onderhands	32	36	27	25	11	21	19	23
Enkelvoudige uitnodiging	19	7	13	5	9	10	12	8
Klantenwerk	11	12	11	3	0	3	5	5
Overige wijze	23	40	11	24	0	7	6	15
Contractvorm in %								
E&C	16	12	13	5	20	5	17	6
D&C	5	10	26	41	39	37	27	31
DBM	9	7	0	0	13	7	8	6
DBFM	7	0	0	3	18	6	10	4
Traditioneel/RAW	45	49	41	40	8	32	26	38
Overig	18	22	20	11	3	13	11	15

¹ Onder overheid is begrepen rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en overige publiekrechtelijke lichamen

Bron: EIB

2.2 Ontwikkelingen in de bedrijfseconomische kencijfers

Tabel 2.3 laat de bedrijfseconomische ontwikkeling van gww-hoofdaannemers zien aan de hand van enkele kencijfers. De kencijfers geven inzicht in financiële verhoudingen aan het eind van het boekjaar (31 december) en geven zo een inzicht tussen de twee verschillende perioden.

Resultaten moeten met voorzichtigheid worden beoordeeld. De respons varieert tussen de verschillende type gww-bedrijven en varieert daarnaast binnen de type bedrijven van jaar tot jaar. Hierdoor kunnen er responseffecten optreden. De onderzoeksverantwoording geeft nadere toelichting op de responsverwerking.

Gemiddelde winstmarge licht gestegen, bij grootbedrijf gedaald

De winstmarge is in 2020 ten opzichte van 2019 met 0,3 procentpunt gestegen en is uitgekomen op 4,8%. Bij het kleinbedrijf is de winstmarge met 0,5 procentpunt gestegen naar 5,7%, terwijl het resultaat voor belasting bij het middenbedrijf met 1 procentpunt steeg naar 6,4% van de omzet. Bij het grootbedrijf daalde de winstmarge met 1,1 procentpunt naar 2,7%. Het percentage gww-hoofdaannemers dat er in 2020 in slaagde winst te maken daalde naar 85% (2019: 90%).

Bruto omzet per werkende in alle grootteklassen gestegen

De bruto omzet per werkende is ten opzichte van 2019 gestegen en bedraagt nu ongeveer € 453.000. De bruto omzet is bij het grootbedrijf juist gedaald. De loonkosten per werkende zijn gemiddeld genomen gelijk gebleven. De toegevoegde waarde per werkende is met €1.000 gestegen tot € 101.000.

Gemiddelde liquiditeit en solvabiliteit verbeterd

De liquiditeit bij de gww-bedrijven is in 2020 verbeterd. Gemiddeld kwamen de quick ratio en de current ratio in 2020 uit op 157% en 167%. De ratio's bleven, voor het totaal en per grootteklasse, ruim boven de norm van 100%. Binnen de grootteklassen zijn er wel verschillen te zien; bij het klein- en middenbedrijf zijn beide ratio's verbeterd, bij het grootbedrijf is de quick ratio licht verbeterd, terwijl de current ratio is gedaald.

De gemiddelde solvabiliteit van gww-bedrijven steeg ten opzichte van 2019. Het aandeel schulden in het totale vermogen daalde van 69% naar 64%. Bij het klein- en middenbedrijf verbeterde de solvabiliteit, bij het grootbedrijf verslechterde deze.

Vermogensbeheer over het algemeen verslechterd

Het vermogensbeheer bij de gww-bedrijven is in 2020 verslechterd. De debiteuren- en crediteurentermijn, de termijn waarop opdrachtgevers en gww-hoofdaannemers zelf facturen betalen, bedroegen respectievelijk 48 en 57 dagen. De debiteurentermijn is ten opzichte van 2019 met acht dagen gestegen, terwijl de crediteurentermijn met zes dagen steeg.

De omlooptijd van het vermogen steeg tot 191 dagen (+39 dagen). Het netto vermogensbeslag kwam in 2020 uit op 16 dagen, een daling van een dag ten opzichte van 2019.

Winstgevendheid verminderd

De winstgevendheid van gww-hoofdaannemers wordt uitgedrukt in de rentabiliteit van het totaal vermogen (RTV) en eigen vermogen (REV). De RTV en REV voor de totale gww bedroegen respectievelijk 9,6% en 23,4%. Beide zijn ten opzichte van 2019 gedaald. Bij het grootbedrijf daalde zowel de REV als RTV, als gevolg van een lagere winstmarge. In het klein- en middenbedrijf nam de RTV toe, terwijl de REV daalde. Dit komt door een relatief sterker stijgend aandeel eigen vermogen ten opzichte van de winstmarge.

Tabel 2.3 Bedrijfseconomische kencijfers van gww-hoofdaannemers, per grootteklasse in arbeidsjaren, 2019-2020

	< 21		21-100		> 100		Totaal	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Kostenstructuur in %								
Verbruik	67,3	68,3	65,7	68,4	73,8	74,1	70,6	70,6
Arbeid	13,6	13,3	19,0	14,1	16,3	18,1	16,4	15,4
- Directe loonkosten							8,6	9,7
- Indirecte loonkosten							7,8	5,7
Overig	13,9	12,8	9,9	11,2	6,1	5,1	9,4	9,6
- Afschrijvingen	4,4	3,3	2,4	2,0	1,5	1,0	2,3	1,9
- Rentekosten	0,3	0,6	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2
- Overige kosten n.e.g.	9,4 ¹	8,1 ¹	7,9 ¹	8,8 ¹	5,8 ¹	4,1 ¹	7,0	7,4
Diverse baten en lasten							-0,1	-0,4
Resultaat voor belasting ²	5,2	5,7	5,4	6,4	3,8	2,7	4,5	4,8
Kencijfers per werkende x € 1.000								
Bruto omzet	441	453	395	520	438	405	428	453
Toegevoegde waarde	104	103	106	118	95	88	100	101
Loonkosten	60	60	75	73	72	73	70	70
Toegevoegde waarde per direct werkende	147	133	190	196	218	171	192	167
Toegevoegde waarde per € 100 direct loon	252	232	271	283	279	196	271	231
Arbeidsinkomenquote (%)	58	58	70	62	75	83	70	69
% direct werkenden	70	78	56	60	44	52	52	61
Financiële kencijfers								
<i>Liquiditeit in %</i>								
Quick ratio	143	167	133	174	134	135	136	157
Current ratio	150	174	158	190	146	141	153	167
<i>Solvabiliteit</i>								
% schulden in totaal vermogen	65	60	69	58	58	65	64	61
Ratio schulden-eigen vermogen	186	150	223	138	138	186	179	156
<i>Vermogensbeheer in dagen</i>								
Omlooptijd vermogen	147	159	233	250	102	166	152	191
Debiteurentermijn	55	48	57	52	23	43	40	48
Crediteurentermijn	69	48	67	58	36	64	51	57
Netto vermogensbeslag	14	20	40	29	4	1	17	16
<i>Rentabiliteit in %</i>								
Rentabiliteit totaal vermogen	13,4	14,2	9,0	9,6	13,8	6,1	11,1	9,6
Rentabiliteit eigen vermogen	36,4	32,2	27,5	22,2	32,3	17,0	30,0	23,4

1 Inclusief diverse baten en lasten

2 Indien van toepassing is op het resultaat een ondernemersloon van € 45.000 in mindering gebracht

Bron: EIB

Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek heeft tot doel inzicht te geven in de bedrijfseconomische positie van hoofdaannemingsbedrijven. Het onderzoek omvat alle bedrijven die:

- in Nederland zijn gevestigd;
- werkzaam zijn in de sector burgerlijke en utiliteitsbouw (b&u) of grond-, water- en wegenbouw (gww);
- personeel in dienst hebben en de CAO Bouw & Infra volgen. Deze bedrijven zijn geregistreerd bij APG te Amsterdam;
- bouwwerken rechtstreeks in opdracht van de opdrachtgever uitvoeren (hoofdaannemer) en/of projecten uitvoeren voor eigen rekening en risico (bouwondernemer).

De populatie voor dit onderzoek bestaat uit 2.691 b&u-bedrijven en 1.026 gww-bedrijven met een totale arbeidscapaciteit van respectievelijk 50.238 en 20.581 arbeidsjaren (verloonde mensjaren).

Elk jaar wordt informatie verzameld over het afgelopen boekjaar. De populatie wordt gevraagd informatie te geven over: (1) aantal werknemers in dienst; (2) omzetverdelingen naar marktsector, type opdrachtgevers, wijze van opdrachtverkrijging, regio; (3) resultatenrekening; en (4) balans. Bedrijven kunnen via een schriftelijke enquête hun gegevens opgeven. Daarnaast worden gegevens verzameld uit bij de Kamers van Koophandel gedeponeerde jaarrekeningen. De steekproef bestaat uit 216 b&u-bedrijven en 77 gww-bedrijven (inclusief werkmaatschappijen van grote concerns) met een gezamenlijke arbeidscapaciteit van respectievelijk 11.908 en 8.301 werkenden (inclusief meewerkende eigenaren niet in loondienst). De samenstelling van de populatie en de steekproef is weergegeven in tabel B.1. Vanwege ondervertegenwoordiging van het aantal bedrijven in de kleinste grootteklassen heeft weging van de resultaten plaatsgevonden. Als maatstaf hiervoor dient de verhouding tussen het aantal arbeidsjaren in de populatie en de steekproef.

Met de verkregen informatie zijn schattingen gemaakt van het totaal aan omzet en vermogen van de populatie. Deze vormen de basis waarop de kengetallen zijn berekend. Bedrijven kunnen op concern- of divisieniveau hebben gerespondeerd. Dit betekent dat in de gegevens van deze respondenten werkmaatschappijen begrepen zijn die in de populatie als afzonderlijke teleenheid voorkomen. Bij vergelijkingen van jaar tot jaar moet rekening worden gehouden met veranderingen in omvang en samenstelling van de populatie en de steekproef.

Tabel B.1 Aantal hoofdaannemingsbedrijven naar sector en grootteklasse: populatie in 2020 en respons

Grootte in arbeidsjaren	B&u		Gww	
	Populatie	Respons	Populatie	Respons
≤ 10	1.649	69	701	31
11 – 20	453	52	134	5
21 – 50	354	39	114	17
51 – 100	153	19	41	9
≥ 101	82	37	36	15
Totaal	2.691	216	1.026	77

Bron: EIB

Begrippen en formules

Begrippen

- **Arbeidsinkomenquote**
Aandeel van de totale arbeidskosten in de toegevoegde waarde
- **Bruto omzet**
De waarde van de totale binnenlandse omzet, exclusief btw
- **Bruto winst**
Resultaat voor belasting vermeerderd met de betaalde rente
- **Crediteurentermijn**
Termijn waarop schulden aan leveranciers worden voldaan
- **Current ratio**
Verhouding tussen vlottende activa en kort vreemd vermogen
- **Debiteurentermijn**
Termijn waarop vorderingen op opdrachtgevers uitstaan
- **Direct werkende**
Werkende die productiegerichte werkzaamheden verricht
- **Directe loonkosten**
Kosten van direct productiegerichte werkzaamheden (inclusief ondernemersloon)
- **Diverse baten en lasten**
Saldo van opbrengsten en kosten die geen verband houden met de eigenlijke bedrijfsuitoefening
- **Eigen vermogen**
Deel van alle geldmiddelen dat niet door derden (schuldeisers) ter beschikking is gesteld
- **Loonkosten**
Arbeidskosten van alle in loondienst verrichte werkzaamheden, waarin begrepen premies sociale verzekeringen (werkgevers- en werknemersdeel), pensioenpremies en - in voorkomende gevallen - een ondernemersloon
- **Netto omzet**
Bruto omzet verminderd met de betalingen aan onderaannemers
- **Netto vermogensbeslag**
De termijn waarop per saldo in onderhanden werken geïnvesteerd vermogen vastligt
- **Netto vermogen in lopende werken**
Het saldo van voorraden, onderhanden werken en debiteuren enerzijds en crediteuren anderzijds
- **Omlooptijd van het vermogen**
Termijn waarop het totaal vermogen wordt omgezet
- **Onderhanden werk**
Waarde van in onderhanden werk vastgelegd vermogen, na aftrek van hierop ingediende termijnen (debetsaldo)

- **Ondernemersloon**
Berekende beloning voor de werkzaamheden van meewerkende eigenaren van geen rechtspersoonlijkheid bezittende ondernemingen
- **Quick ratio**
Verhouding tussen vlottende activa minus voorraden en onderhanden werk en kort vreemd vermogen
- **Ratio schulden – eigen vermogen**
Verhouding tussen schulden en eigen vermogen
- **Rentabiliteit van het eigen vermogen**
Het resultaat voor belasting in procenten van het eigen vermogen
- **Rentabiliteit van het totale vermogen**
De bruto winst in procenten van het totaal vermogen
- **Rentedekkingsratio**
De mate waarin het bedrijf genoeg inkomen genereert om rentekosten te dekken
- **Resultaat voor belasting**
Saldo van bruto omzet en kosten, verlaagd of verhoogd met het saldo van diverse baten en lasten, voor aftrek van belasting
- **Schulden**
Deel van alle geldmiddelen dat door derden (schuldeisers) ter beschikking is gesteld
- **Totaal vermogen**
Totaal van alle geldmiddelen dat in bedrijfsmiddelen is vastgelegd
- **Termijnen onderhanden werk**
Waarde van op onderhanden werk ingediende termijnen, na aftrek van de waarde van het in onderhanden werk vastgelegd vermogen (creditsaldo)
- **Toegevoegde waarde**
Totaal van lonen, salarissen, afschrijvingskosten, rentekosten en resultaat voor belasting
- **Vaste activa**
Waarde van duurzame materiële en immateriële bedrijfsmiddelen
- **Vlottende activa**
Waarde van materiële en immateriële bedrijfsmiddelen, waaruit op korte termijn de daarin vastgelegde geldmiddelen weer beschikbaar (kunnen) komen
- **Werkende**
Een persoon die als werknemer of als eigenaar (niet in loondienst) werkzaam is geweest
- **Winstmarge**
Het resultaat voor belasting in procenten van de bruto omzet

Formules

- **Arbeidsinkomenquote**
(Loonkosten / Toegevoegde waarde) x 100
- **Bruto omzet per werkende**
Bruto omzet / Aantal werkenden

- Crediteurentermijn
(Waarde van de crediteuren / Betalingen aan grondstoffen en materialen en onderaannemers) x 365
- Current ratio
(Vlottende activa / Kort vreemd vermogen) x 100
- Debiteurentermijn
(Waarde van de debiteuren / Bruto omzet) x 365
- Kort vreemd vermogen
Crediteuren + termijnen onderhanden werk + bankkrediet + overige schulden op korte termijn
- Loonkosten per werkende
Loonkosten / Aantal werkenden
- Netto omzet per werkende
(Bruto omzet – Betalingen aan onderaannemers) / Aantal werkenden
- Netto vermogensbeslag
[(Voorraden + Onderhanden werk + Debiteuren – Crediteuren) / Bruto omzet] x 365
- Omlooptijd van het vermogen
(1 / Omloopsnelheid totaal vermogen) x 365
- Quick ratio
[(Vlottende activa – Voorraden) / Kort vreemd vermogen] x 100
- Ratio schulden – eigen vermogen
(Schulden / Eigen vermogen) x 100
- Rentabiliteit eigen vermogen
(Resultaat voor belasting / Eigen vermogen) x 100
- Rentabiliteit totaal vermogen
(Bruto winst) / Totaal vermogen) x 100
- Toegevoegde waarde per werkende
(Loonkosten + Afschrijvingen + Rente + Resultaat voor belasting) / Aantal werkenden
- Vlottende activa
Voorraden + onderhanden werk + debiteuren + overige vorderingen + liquide middelen
- Winstmarge
(Resultaat voor belasting / Bruto omzet) x 100

Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam
t (020) 205 16 00
eib@eib.nl
www.eib.nl